

SKRIFTLIG FRÅGA TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2020-12-07
Besvaras senast
2020-12-16 kl. 12.00

Till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

2020/21:868 Den nationella politiken för flygverksamheten i hela landet

Sedan covid-19 drabbade landet och transportslaget flyg i mars 2020 har den reguljära flygverksamheten helt upphört eller bedrivits med enskilda linjer, några med temporär allmän trafikplikt men på några få flygplatser. För alla flygplatser har intäkterna minskat kraftigt eller helt upphört. Under sensommaren 2020 har ytterligare enskilda flyglinjer kommit igång i begränsad omfattning. Tio av landets icke-statliga regionala flygplatser saknar fortfarande flygtrafik.

Mycket görs vid flygplatserna för att överleva och upprätthålla sin förmåga. Huvuddelen av de anställda vid flygplatserna är korttidspermitterade. Även uppsägningar är genomförda på flera håll. Verksamheten anpassas för att i första hand kunna säkerställa förväntat stöd till samhället som ambulansflygningar eller brandflyg.

Det finns i dag inga stabila prognoser på när flyget väntas återhämta sig. Läget är därför mycket bekymmersamt, i synnerhet för de icke-statliga, regionalt ägda flygplatserna.

Flygplatsöversynen

I syfte att rätta till en obalans mellan de olika ägarformer och stöd-/icke stödberättigade regionala flygplatser som i dag råder beslöt regeringen 2018 – det vill säga långt innan pandemin covid-19 fanns i medvetandet – att tillsätta en flygplatsöversyn i syfte att se över dessa obalanser. Flygplatsöversynen skulle slutredovisa sitt uppdrag den 31 mars 2019, men den tilläts aldrig komma fram till ett färdigt resultat. Flygplatsöversynen löpte parallellt med det så kallade Arlandarådet, som skulle utreda utvecklingen av Arlanda flygplats. I mars 2019 avbröts också Arlandarådets arbete, ingen slutrapport presenterades och rådet upplöstes. Samma öde som för Flygplatsöversynen. Dess slutrapport presenterades aldrig, och någon anledning har aldrig angivits till att man fortfarande, ett och ett halvt år senare – varav nio månader med en för flygverksamhet förödande pandemi som ytterligare understryker behovet av en hållbar nationell strategi – inte har kommit fram med några svar eller förslag från Flygplatsöversynen.

Hösten 2019 – några månader innan pandemin bröt ut på nyåret 2020 – gav regeringen Trafikverket i uppdrag att se över systemet med

beredskapsflygplatser. Systemet med beredskapsflygplatser bygger på att en utpekad flygplats ska ha beredskap att kunna ta emot samhällsnyttiga och akuta flygtransporter när som helst på dygnet, året runt. Ersättning från staten utgår för att säkerställa jour vid de utpekade flygplatserna. I dag är åtta statliga och två regionala flygplatser utpekade som beredskapsflygplatser. De regionala flygplatserna härbärgerar överlag mängder av olika samhällsnyttiga flygningar, som sjöräddning, brandspaning eller olika myndighetstransporter. Inte minst olika slags militära transporter.

Sammantaget och mot bakgrund av det ovan anförda, det vill säga en rad olika utmaningar och samhällsuppgifter, frågade jag statsrådet för en månad sedan: ”När avser ministern och regeringen att återuppta och slutföra arbetet med den nationella flygplatsöversynen?”

Som svar på min fråga till statsrådet fick jag den 18 november svaret: ”Det pågår inom Regeringskansliet (Infrastrukturdepartementet) ett arbete med en översyn av statens ansvar och roll som stödgivare till icke-statliga regionala flygplatser och av flyglinjer med allmän trafikplikt. Situationen med anledning av den pågående pandemin måste analyseras och beaktas i det fortsatta arbetet.”

Givetvis är den pågående pandemin viktig att beakta i det pågående arbetet regeringen bedriver, men just pandemin, som nu pågått i drygt åtta månader, påskyndar behovet att komma fram med en nationell flygplatsöversyn. Regeringen fastställde en nationell flygstrategi 2017 med den uttalade ambitionen att lösa de viktigaste frågorna först. Dessa var ”utveckling av Arlanda” och ett resonemang om att det var ”statens roll som långsiktig stödgivare för de icke-statliga flygplatserna”.

Båda dessa frågor började alltså utredas 2018, och utredningarna fick förlängd tid för leverans till april 2019. Men, som nämns ovan, strax innan de båda utredningarna skulle presenteras meddelade statsrådet Eneroth att ”vi är överens” medan statsrådet och vice statsministern Lövin lät meddela ”vi är inte alls överens”. Sedan har det varit tyst. Fullständigt tyst i dessa för landet så viktiga frågor. Inga beslut, inga besked, inga nya utredningar. Ingenting.

Med facit i hand och kunskap om den pandemi som sedan årsskiftet rasar kan vi konstatera att med en gedigen nationell flygplatsstrategi på plats redan 2019 hade många av de frågor vi nu har att hantera akut i spåren av pandemin, bland annat finansieringen av de regionala flygplatserna, varit i tryggare händer

när pandemin nu slår till med full kraft mot flyget.

Som jag uppfattar svaret från statsrådet pågår en intern beredning av frågorna på Regeringskansliet, men till skillnad från statsrådet anser jag inte att vi drygt åtta månader in i pandemin med hänvisning till densamma kan unna oss lyxen av ytterligare tid innan vi skrider till handling.

Med anledning av det ovan anförda vill jag fråga infrastrukturminister Tomas Eneroth:

Hur ser tidsplanen för Regeringskansliets arbete med en översyn av statens ansvar och roll som stödgivare till icke-statliga regionala flygplatser ut?

.....

Anders Åkesson (C)

Överlämnas enligt uppdrag

Johan Welanders